

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl samosoudkyní JUDr. Terezou Kučerovou,
ve věci

žalobce: P. Ž., narozen dne
bytem X
zastoupen advokátem JUDr. Vojtěchem Filipem
se sídlem Čechova 11, 370 04 České Budějovice

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
se sídlem Křížova 1292/25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 9. 2024, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 25. 9. 2024, č. j. X, **se ruší** a věc se žalované **vrací** k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku **18 404 Kč** do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce.
- III. Žalovaná **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaná rozhodnutím ze dne 25. 6. 2024, č. j. X, snížila žalobci výši invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně dle § 56 odst. 1 písm. e) a § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění („zákon o důchodovém pojištění“), neboť žalobci dle posudku Institutu posuzování zdravotního stavu („Institut“) z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu od 20. 5. 2024 poklesla pracovní schopnost pouze o 55 %.
2. Žalobou napadeným rozhodnutím bylo shora zmíněné prvostupňové rozhodnutí na základě posudku lékaře Institutu ze dne 11. 9. 2024 změněno tak, že žalobci od 24. 10. 2024 snížila invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně.

II. Shrnutí žaloby a vyjádření žalované

3. Proti poslední uvedenému rozhodnutí žalobce brojí nyní projednávanou žalobou doručenou Krajskému soudu v Českých Budějovicích dne 21. 10. 2024.
4. Napadené rozhodnutí je dle jeho názoru nezákonné z důvodu nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Žalobce v žalobě dále podrobně popisuje své zdravotní potíže, zdůrazňuje přitom skutečnost, že trpí Bechtěrevovou chorobou V. (nejtěžšího) stupně. Kromě té v roce 2018 prodělal také bakteriální endokarditis s nutností náhrady mitrální chlopně, jejímž důsledkem je mj. trvalá mírná infekce virového původu a snížená imunita. Jakkoli je současný stav žalobce lékaři hodnocen jako stabilizovaný a ten je dle jejich názoru na něj adaptovaný, nezakládá tato skutečnost navýšení pracovní schopnosti žalobce. Ten je invalidní ve III. stupni, když jeho pracovní schopnost v důsledku popsanych obtíží poklesla o 60 %, přičemž tento pokles je třeba navýšit o dalších 10 % s ohledem na přidružené komorbidity, jak ostatně bylo lékaři konstatováno již v letech 2019 a 2020.
5. Posudky lékařů Institutu hodnotí žalobce jako nesprávné a neodůvodňující skutečnost, že od roku 2019, resp. 2020, došlo ke snížení poklesu jeho pracovní schopnosti ze 70 % na 45 %, přestože ke zlepšení jeho zdravotního stavu nedošlo a zdravotní posudky to ani nedokládají. Posudek vyhotovený v rámci námitkového řízení hodnotí žalobce jako irelevantní, nedůvodný a neodpovídající skutečnosti, když uvádí, že se jeho zdravotní stav zlepšil. K takovému zlepšení ovšem dojít nemohlo, neboť naopak dochází k trvalému zhoršení Bechtěrevovy choroby a ztuhnutí páteře žalobce je nevratné. Tento posudek žalobce hodnotí jako určitou formu odplaty (pomsty) za to, že proti prvostupňovému rozhodnutí uplatnil námitky. Tyto námitky nebyly stran jejich opodstatněnosti žalovanou vypořádány.
6. Závěrem se žalobce dovolává posudků ze dne 24. 1. 2019 a ze dne 24. 1. 2022, jimiž mu byl přiznán invalidní důchod III. stupně a které jednoznačně stanovují trvalost uvedeného stupně invalidity.
7. Žalobce navrhuje napadené rozhodnutí zrušit a žalované uložit, aby ponechala v platnosti rozhodnutí o stanovení III. stupně invalidity ze dne 25. 6. 2022.

8. Žalovaná ve svém vyjádření shrnula relevantní právní úpravu jakož i závěry posudkových lékařů. Dále zdůraznila, že jednou přiznaná invalidita nezaručuje, že jde o stav trvalý. Dílčí obnovení pracovních schopností ve vymezeném rozsahu může být dáno i v důsledku stabilizace zdravotního stavu či adaptace na něj. Důvodem uznání invalidity pak nemohou být subjektivní pocity a úvahy žalobce či vlastní hodnocení zdravotního stavu, nýbrž pouze posudková rozvaha vycházející z objektivně zjištěného zdravotního stavu žalobce. S ohledem na žalobní námitky je navrhováno zadat posudek příslušné Posudkové komisi Ministerstva práce a sociálních věcí („posudková komise“). Za stávajícího stavu je navrhováno žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

III. Podstatný obsah spisu

9. Rozhodnutí žalované ze dne 25. 6. 2024, č. j. X, kterým byl snížen invalidní důchod III. stupně na invalidní důchod II. stupně, vychází z posudku lékaře Institutu ze dne 20. 5. 2024, v němž posudkový lékař uvedl, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce je morbus Bechtěrev st. 5 a stav po bakteriální endokarditis 2017 s nutností náhrady mitrální chlopně v lednu 2018 na trvalé antikoagulační terapii. Míra poklesu pracovní schopnosti byla stanovena v rozsahu 55 % (při zohlednění dalších komorbidit), s tím, že k dalšímu navýšení ve smyslu § 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity („vyhláška o posuzování invalidity“), nebyl shledán důvod. Toto postižení bylo podřazeno pod kapitolu XIII., odd. E, položku 3d přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity.
10. V řízení o námitkách proti tomuto rozhodnutí, jež jsou svým obsahem obdobné námitkám žalobním, se posudkový lékař Institutu se závěry nalézacího posudkového lékaře neztotožnil a tyto označil za nevalidní, neakceptovatelné a nedůvodně nadhodnocené. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce je Bechtěrevova choroba V. stupně. Toto zdravotní postižení lékař podřadil pod kap. XIII, odd. E, položku 3d vyhlášky o posuzování invalidity. Funkční postižení žalobce hodnotí lékař jako středně těžké, nikoli těžké. Žalobcův zdravotní stav je dlouhodobě stabilizovaný a žalobce je na něj adaptován. Zásadní zlepšení jeho zdravotního stavu předpokládat nelze, kontrolní prohlídka proto stanovena nebyla a platnost posudku byla určena jako trvalá. Pokles pracovní schopnosti byl určen v rozsahu 45 %.
11. Popsaný závěr posudkového lékaře v námitkovém řízení žalovaná převzala do napadeného rozhodnutí a prvostupňové rozhodnutí změnila s tím, že žalobci nadále náleží invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně.
12. Krajský soud si dále vyžádal posudek posudkové komise včetně protokolu o jednání této komise (protokol o jednání, jakož i posudek ze dne 19. 2. 2025 jsou založeny na čl. 33-40 spisu krajského soudu). Z těchto podkladů je patrné, že posudková komise jednala v přítomnosti žalobce za účasti odborného interního lékaře. Posudková komise konstatovala, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce byla v době vydání napadeného rozhodnutí Bechtěrevova choroba ve stadiu V. s postižením všech úseků páteře, omezeným rozvíjením hrudníku, fixovanou hrudní kýfózou, mírným postižením kyčelních kloubů. Tento zdravotní stav žalobce posudková komise podřadila pod kap. XIII., odd. E, pol. 3d přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Pokles pracovní schopnosti byl stanoven ve středu zákonného rozmezí v rozsahu 55 % s tím, že tento zahrnuje i přidružené komorbidity.

IV. Právní hodnocení krajského soudu

13. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, „s. ř. s.“). O věci rozhodl během ústního jednání konaného dne 2. 4. 2025. Během tohoto jednání setrvali účastníci řízení na svých dosavadních závěrech a návrzích.
14. Žaloba je důvodná.
15. Dle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, platí, že jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla „a) *nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.*“
16. Krajský soud k tomu předně uvádí, že rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu, jakož i o změně výše invalidního důchodu, je závislé na lékařském odborném posouzení. Pro přezkumné soudní řízení je k takovému posouzení povolána podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí. Tato komise je oprávněna k celkovému posouzení zdravotního stavu osoby a její pracovní způsobilosti, jakož i k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě a jejím stupni. K posouzení přitom může dojít v nepřítomnosti posuzovaného, pokud komise shledá jeho zdravotní dokumentaci za dostačující pro účely posouzení. (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2010, č.j. 3 Ads 108/2010-78) Posudek komise pak soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad obsažených v § 77 odst. 2 s. ř. s. Posudek posudkové komise je úplný a přesvědčivý, jestliže se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, s žalobcem udávanými zdravotními potížemi, obsahuje-li posudek náležité zdůvodnění posudkového závěru tak, aby ten byl přesvědčivý též pro krajský soud, který nemá odborné medicínské znalosti a ani je mít nemůže.
17. Krajský soud vyšel především ze shora uvedeného posudku posudkové komise, která přezkoumala zdravotní stav žalobce v řádném složení za účasti odborné interní lékařky. Posudková komise stanovila úplnou klinickou diagnózu, přičemž přihlédla k subjektivním potížím žalobce a přihlédla a vypořádala se též s odbornými lékařskými nálezy, jež jsou součástí zdravotní dokumentace žalobce, i s posudky posudkových lékařů, jež byly předloženy k žalobě a jsou součástí zdravotní dokumentace žalobce. Na základě těchto podkladů označila rozhodující zdravotní postižení způsobující dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jímž byla v době vydání napadeného rozhodnutí Bechtěrevova choroba ve stadiu V. s postižením všech úseků páteře, omezeným rozvíjením hrudníku, fixovanou hrudní kyfózou, mírným postižením kyčelních kloubů. Tento zdravotní stav žalobce posudková komise podřadila pod kap. XIII., odd. E, pol. 3d přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Pokles pracovní schopnosti byl stanoven ve středu zákonného rozmezí v rozsahu 55 % s tím, že tento zahrnuje i přidružené komorbiditě.
18. Položku 3c zdůvodnit dle posudkové komise nelze, nejde o velmi těžké funkční postižení – nález bambusové páteře, rovněž chybí funkčně závažné postižení více než dvou kloubů, nejsou přítomny destruktivní kloubní změny, není závažná porucha ventilace či trvalá vysoká aktivita procesu. Rovněž nelze zdůvodnit ani další navýšení horní hranice při použití položky 3d. V případě žalobce jde o invaliditu II. stupně, která trvá od 20. 5. Shodu s prvopisem potvrzuje G. K.

2024. Žalobce je schopen vykonávat výdělečnou činnost s podstatně menšími nároky na fyzické schopnosti, a sice nejméně o jednu polovinu. Není schopen těžké fyzické práce, manipulace s těžkými břemeny, práce v jednotvárné poloze, trvale ve stoje nebo chůzi nebo vsedě, dále v chladu a vlhku. Za těchto podmínek je schopen rekvalifikace.

19. Posudková komise se tak přiklonila k závěrům posudkového lékaře ze dne 20. 5. 2024 a naopak vyjádřila nesouhlas se závěry druhostupňového lékaře ze dne 11. 9. 2024. Zdravotní stav žalobce nelze považovat za dlouhodobě stabilizovaný a nedošlo k adaptaci na postižení
20. K žalobním námitkám posudková komise shrnula, že v případě žalobce jde o lékařsky objektivizovaný zdravotní stav. Ten jsou oprávněni hodnotit pouze posudkoví lékaři, nikoli žalobce coby laik. Stejně tak posudková kritéria jsou stanovena na objektivně doloženém zdravotním stavu žalobce, nikoli na jeho subjektivních potížích. Žalobce není pro slabou imunitu vyloučen z každodenního života, je pouze zapotřebí hlídat CRP a infekce včas léčit. Nutnost trvalé antikoagulační léčby nemá žádný funkční dopad.
21. Jestliže posudková komise stanovila úplnou klinickou diagnózu, označila rozhodující zdravotní postižení způsobující dlouhodobě nepříznivý stav, to podřadila příslušné položce vyhlášky o posuzování invalidity a svůj závěr o tom odůvodnila, zabývala se dalšími zdravotními postiženími žalobce, možností aplikovat případně korekční faktory i námitkami žalobce a zejména veškerou předloženou zdravotní dokumentaci stran jeho zdravotního stavu, pak považuje soud posudek posudkové komise za úplný a přesvědčivý, činí-li závěr, dle něhož žalobce byl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní pro invaliditu druhého stupně. Z tohoto důvodu je žalobou napadené rozhodnutí, vycházející z posudku odborného lékaře Institutu ze dne 11. 9. 2024, jež nesprávně vyhodnotil zdravotní stav žalobce jako stabilizovaný a žalobce na postižení adaptovaného, a stanovil pokles pracovní schopnosti v rozsahu 45 % s tím, že jde o invaliditu I. stupně, za nezákonné.
22. Krajský soud má proto za prokázané, že míra poklesu pracovní schopnosti žalobce v důsledku Bechtěrevovy choroby V. stupně, činí 55 % a jde tak o invaliditu II. stupně. Za této situace nebyl důvod pro stanovení invalidity I. stupně, jak to učinila žalovaná. Žalovaná proto napadeným rozhodnutím rozhodla v rozporu s § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění.
23. K návrhu petitu rozhodnutí, jímž by krajský soud dle žaloby měl žalované uložit, aby ponechala v platnosti rozhodnutí o stanovení III. stupně invalidity, krajský soud s odkazem na § 78 s. ř. s. uvádí, že takovou výrokovou možnost mu zákon v případě žaloby proti rozhodnutí správního orgánu nenabízí. Soud je v rámci tohoto žalobního typu oprávněn rozhodnutí žalovaného (případně i prvostupňového orgánu) zrušit a věc mu eventuálně vrátit k dalšímu řízení, či žalobu jako nedůvodnou zamítnout, nebo je-li sporována výše trestu, může v souladu s § 78 odst. 2 s. ř. s. tento moderovat či od něj upustit. Žádnou jinou výrokovou variantu s. ř. s. v případě žaloby proti rozhodnutí správního orgánu nezná, a proto krajský soud návrh v tomto rozsahu zamítl.

V. Závěr a náklady řízení

24. S ohledem na konstatovanou vadu napadeného rozhodnutí krajský soud rozhodnutí žalované zrušil (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Ve zbytku pak žalobu zamítl. Žalovaná je v dalším řízení právním názorem

Shodu s prvopisem potvrzuje G. K.

krajského soudu vázána (§ 78 odst. 5 s. ř. s.); důkazy provedené v řízení před soudem přitom žalovaná zahrne mezi podklady pro nové rozhodnutí (§ 78 odst. 6 s. ř. s.).

25. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaná, která neměla v soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení.
26. Pokud jde o procesně úspěšného žalobce, v jeho případě jsou náklady řízení představovány odměnou advokáta za zastupování v řízení o žalobě za tři úkony právní služby (převzetí a příprava věci, sepsání žaloby a účast na soudním jednání dne 2. 4. 2025) a paušální náhradou hotových výdajů ve smyslu vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, tedy 3 x 4 620 Kč a 3 x 450 Kč dle § 7 bod 5, § 9 odst. 5, § 11 odst. 1 písm. a), d) a g), § 13 odst. 4 advokátního tarifu, celkem tedy 15 210 Kč. Krajský soud právnímu zástupci žalobce nepřiznal úkon v podobě porady s klientem, když jeho realizace a délka nebyla právním zástupcem prokázána (srov. rozhodnutí NSS ze dne 27. 8. 2015, č. j. 9 As 120/2015-47, bod 42). Jelikož je právní zástupce žalobce plátcem DPH, je nutné uvedenou částku navýšit o sazbu této daně na výsledných 18 404 Kč. Tuto částku je žalovaná povinna zaplatit žalobci do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho právního zástupce.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

České Budějovice 2. dubna 2025

JUDr. Tereza Kučerová v. r.
samosoudkyně